

Kada se govori o novim energetske projektima u zemljama regiona, ne može proći nezapaženo da trenutno skoro sve veće projekte kreditiraju kineske banke. Balkan je jedna od glavnih tačaka kineske ekspanzije na zapad i prodora na evropska tržišta. Naravno, na toj sceni je i Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), koja se pojavljuje kao finansijer značajnih energetske projekata.

Tako na jednoj strani imamo kineske banke, koje nude kredite sa niskom kamatnom stopom i koje uveliko realizuju svoje projekte u regionu, dok se sa druge strane nalazi Evropska banka za obnovu i razvoj. Srbija, a i nekoliko zemalja u regionu, kao potencijalne članice EU, svakako imaju određenu vrstu odgovornosti i dužnosti prema međunarodnim organizacijama poput EBRD-a.

Evropa promoviše obnovljive izvore energije, ali prilike su takve da je nekoliko balkanskih zemalja, a među njima i Srbija, bogato neobnovljivim energentima kao što je ugalj. To nas dovodi do zaključka da su investicije u ugalj i dalje neophodne kako bi se obezbedila energetska bezbednost balkanskih država. Međutim, iz Evrope stalno stižu sugestije zemljama jugoistočne Evrope da deluju na povećanje energetske efikasnosti, efikasnije iskorišćavanje vetra i sunca, ali i na smanjenje upotrebe uglja.

Put evrointegracija balkanskih država svakako otežava put kineskih investicija na ove prostore.

Ono što je bitno istaći jeste da je kineska ekonomija trenutno najuticajnije ekonomija na svetu. Dok EBRD razmatra razne projekte, Kinezi su već ušli u ozbiljne poslove u celom regionu.

Podsetićemo da je EBRD veoma angažovana u procesu restrukturiranja Elektroprivrede Srbije (EPS) i na jesen će odobriti kredit od 200 miliona evra za tu namenu.

EBRD razmatra i odobravanje kredita za izgradnju i puštanje u rad vetroelektrane od 158 megavati sa 57 vetrogeneratora u opštini Kovin u Vojvodini. Projekat bi trebalo da pomogne Srbiji da ispuni EU ciljeve kada je u pitanju korišćenje energije iz obnovljivih izvora.

EBRD je još tokom 2011. godine odobrila zajam Elektroprivredi Srbije (EPS) od 45 miliona evra za obnovu postojećih i izgradnju novih malih hidroelektrana. Finansiranje je obezbeđeno i za nabavku brojila u EPS-u i pripradajuće infrastrukture kako bi se unapredila energetska efikasnost. Ovaj projekat zajednički finansiraju EBRD i Evropska investiciona banka (EIB) sa po 40 miliona evra. Pored toga, obezbeđeno je finansiranje za opremu koja se koristi u rudarstvu i sistemu upravljanja kvalitetom uglja – „Projekat zaštite i unapređenja životne sredine u Rudarskom basenu Kolubara“, što će unaprediti zaštitu životne sredine kako rudnika, tako i postojećih postrojenja za proizvodnju električne energije sagorevanjem uglja, a finansira se zajedno sa KfW bankom. Deo koji finansira EBRD iznosi 80 miliona evra.

Evropska banka je do sada implementirala 119 projekata u vrednosti od 1,7 milijardi evra u Bosni i Hercegovini. U sektoru energetike, tokom 2014. godine, banka je odobrila kredit od 35 miliona evra za HE Una i Vranduk.

U susednoj Crnoj Gori EBRD će se ove godine fokusirati na izgradnju vetrolektrana na Krnovu, snage 72 MW i projekte malih hidroelektrana. Kredit za vetrolektranu će iznositi 47,5 miliona evra. Tokom prošle godine podržan je nastavak projekta ugradnje novih elektronskih brojila u distributivnom sistemu EPCG-a.

Projekat koje je izazvao mnoge polemike jeste TE Šoštanj. EBRD je tokom 2010. godine slovenačkoj državnoj Termoelektrani Šoštanj odobrila zajam od 200 miliona evra za modernizaciju postrojenja i izgradnju novog bloka 6. Ekološke organizacije tvrde da je TE Šoštanj greška koja se ne sme ponoviti.

Prvi veći projekat izgradnje termoelektrane na ovim prostorima, koji će uskoro biti završen, jeste novo postrojenje u Stanarima. Kineska razvojna banka finansira izgradnju TE Stanari kreditom od 350 miliona evra.

Nedavno su mediji objavili da je Kineska Export banka, spremna da kreditira izgradnju drugog bloka Termoelektrane Gacko u BiH, instalisane snage do 350 MW, gde bi radove izvodila kineska kompanija Dongfang Electric Corporation Limited.

Prema nedavno usvojenoj odluci, projekat izgradnje bloka 7 TE Tuzla (450MW) u BiH realizovaće se preko projektne kompanije, koja je 100% u vlasništvu Elektroprivrede BiH, a finansiraće se iz sredstava kredita kineske Eksim banke do 85% i vlastitih sredstava Elektroprivrede BiH.

Kinezi su se prijavili kao mogući strateški partneri za još jedan projekat u BiH, a to je izgradnja bloka 8 u termoelektrani „Kakanj“. Ukupna vrednost investicije iznosi 600 miliona evra.

Posle višedecenijskog zastoja u gradnji elektroenergetskih objekata u Srbiji, izradnja trećeg bloka u TE Kostolac B veoma je značajna i za EPS i energetski sektor Srbije. Kineska Eksim banka obezbedila je dugoročni zajam od 608,26 miliona dolara za realizaciju druge faze projekta Kostolac B. Kineski kredit pokriće finansiranje 85 odsto vrednosti projekta izgradnje bloka B3 u TE Kostolac B i proširenja kapaciteta kopa Drmno, a projekat je vredan 715,6 miliona dolara.

Razlika između dve banke svakako jeste u politici njihovog poslovanja. EBRD je posebno posvećena podsticanju energetske efikasnosti i efikasnosti korišćenja resursa, redukciji nastajanja otpada, ponovnom razvoju napuštenih industrijskih lokacija, obnovljivim resursima i ponovnom korišćenju resursa, reciklaži i primeni čistije proizvodnje.

Izvor: ESIASEE/seec.rs